

Editörden

Gamze YÜCESAN-ÖZDEMİR

Araştırma Makaleleri

Platform Ekonomisinde Emeğin Örgütlenmesi: Hukuki Belirsizlikler, Mekânsal Dağınıklık ve Algoritmik Denetim Mekanizmaları

Ali BAKIN

Türkiye’de Esnaf Kurye Modeli ve Direniş: Trendyol’a Bağlı Kuryelerin İş Bırakma Eylemleri

İlknur KARANFİL, Eren EFE

Kuramdan Alana: Psikolojik Perspektiften İnsana Yakıdır İş

Arzu ÖZSOY ÖZMEN

Sosyal devleti yeniden düşünmek: Yıkıldı mı, yeniden kurulabilir mi?

Nevzat Evrim ÖNAL

Eğitimden Emek Piyasasına Mühendislik Alanında Ayrımcı Söylemlerin Yeniden Üretimi ve Cinsiyet Temelli Mesleki Ayrışma

Derya KESKİN

Bilinçdışına Açılan Geçit: Sinema ve Animasyon Filmlerinde Sürrealist Göz İmgesi

Özge Hazal ÇALIŞKAN, Elif ERGEN

Yeşil Yeni Anlaşma Programlarında Emeğin Konumu

M. Yağız AYGÜN

Kitap İnceleme

Bürokrasi Kuramları:

Bürokrasinin Toplumsal ve Siyasal Kavranışına Dair Bir Çerçeve

Selime YILDIRIM

İnsanî Bir Çalışma İlişkisi: Verimlilik, Hakkaniyet ve Söz Hakkını Dengelemek

Gölnaz KILIÇ ÖZKAYNAR

İlkay Sunar’ın “Düşün ve Toplum” Kitabı

Ercem ERKUL

v

001

025

053

081

095

115

141

165

169

179

INDEX COPERNICUS INTERNATIONAL / COPERNICUS ULUSLARARASI İNDEKS

DİSK/Genel-İş Emek Araştırma Dergisi **ULAKBİM (ULUSAL)**, **ASOS INDEX (ULUSAL)**
INDEX COPERNICUS (ULUSLARARASI) İndeksleri tarafından taranmaktadır.

Haziran ve Aralık aylarında yılda iki kez yayımlanır.

İletişim: Mustafa Kemal mh. 2147 sk. No:2 Çankaya/Ankara, Tel: 0312 3091547,
Faks: 0312 3091046

E-posta: emekarastirma@genel-is.org.tr, www.emekarastirma.org.tr

Genel-İş Emek Araştırma Dergisi (GEAD) sosyal bilimlerin her alanından emek
ve sınıf tartışmasını merkeze alan bilimsel makalelere yer verir.

Türkçe makaleler yayımlayan Genel-İş Emek Araştırma Dergisi (GEAD) hem iki
hakemin, hem de yazarın değerlendirme süreci boyunca gizli kaldığı hakemli
bir dergidir.

From the Editor

Gamze YÜCESAN-ÖZDEMİR

v

Research Articles

Organizing Labor in the Platform Economy: Legal Uncertainties, Spatial Dispersion, and Algorithmic Control Mechanisms

Ali BAKIN

001

The Artisan Courier Model and Resistance in Turkey: Work Stoppage Actions of Trendyol Couriers

İlknur KARANFİL, Eren EFE

025

From Theory to Field: Decent Work from a Psychological Perspective

Arzu ÖZSOY ÖZMEN

053

Rethinking the social state:

Has it been demolished; can it be constructed again?

Nevzat Evrim ÖNAL

081

Reproduction of Discriminatory Discourses in Engineering from Education to Labor Market and Gender-Based Occupational Segregation

Derya KESKİN

095

Arcade to the Unconscious:

The Surrealist Eye Imagery in Cinema and Animation Movies

Özge Hazal ÇALIŞKAN, Elif ERGEN

115

The Position of Labor in Green New Deal Programs

M. Yağız AYGÜN

141

Book Review

Theories of Bureaucracy: A Framework for Social and Political Understanding of Bureaucracy

Selime YILDIRIM

165

A Humanitarian Working Relationship: Balancing Productivity, Fairness and Voice

Gülnaz KILIÇ ÖZKAYNAR

169

İlkay Sunar's book "Thought and Society"

Ercem ERKUL

179

Editörden

Ülke ve dünya olarak oldukça çalkantılı zamanlardan geçiyoruz. “Bildiğimiz dünya” tüm kurumları, ilişkileri ve güç dengeleriyle birlikte çözülmeye yüz tutmuşken ülkemizde de Cumhuriyetin ve demokrasinin varlığına karşı ciddi tehditler altındayız. Ekonomik ve toplumsal kriz her geçen gün derinleşirken, bölgede tarihsel paylaşım süreçleri yeni bir döneme girerken iktidarın tüm topluma meydan okurcasına İBB Başkanı Ekrem İmamoğlu’na ve muhalefetin belediye başkanlarına dönük giriştiği operasyonlar, seçme ve seçilme özgürlüğünün rafa kaldırılmasının işaretidir. Marttan bugüne gelişen, başını gençlerin çektiği eylemler ve yükselen dalga ise toplumun demokrasiye sahip çıkma refleksinin, gençlerin geleceklerini savunma iradelerinin bir göstergesidir.

Siyasi ve hukuki baskının arttığı, akıl dışı uygulamaların sıradanlaştığı bu zorlu koşullar altında var olmaya çalışmak, akademik üretimi sürdürmek her ne kadar zorlaşsa da toplumsal adalet arayışını ve emeğin sözünü bu ülkenin geleceğinde var etmek de o kadar vazgeçilmez hale geliyor. Bu çabanın bir parçası olan Emek Araştırma Dergisi de bu anlayışla yeni sayısını sizlere ulaştırıyor.

Bu sayımız yedi makale ve üç kitap incelemesinden oluşuyor. *Platform Ekonomisinde Emeğin Örgütlenmesi: Hukuki Belirsizlikler, Mekansal Dağılımlık ve Dijital Baskı Mekanizmaları* başlıklı ilk makalede Ali Bakın, platform

ekonomisinin çalışma ilişkilerinde yarattığı dönüşümleri ve emeğin örgütlenmesi önündeki yeni engelleri inceliyor. Bu engellerin aşılabilmesi için yasal düzenlemeler kadar tabandan gelen örgütlenmenin de önemini vurguluyor.

İlknur Karanfil ve Eren Efe tarafından kaleme alınan *Türkiye’de Esnaf Kurye Modeli ve Direniş: Trendyol’a Bağlı Kuryelerin İş Bırakma Eylemleri* başlıklı ikinci makalemizde, esnaf kuryeler ve sendikacılarla gerçekleştirilen derinlemesine görüşmeler üzerinden 2022 ve 2023 tarihlerinde Trendyol’daki iş bırakma eylemleri mercek altına alınıyor. Çalışma esnaf kurye eylemlerinin ülkedeki fiili grev dalgasının önemli bir parçası olduğunu ve gelenekseli aşan mücadele yöntemleri içerdiğini belirtiyor.

Üçüncü makalemiz *Kuramdan Alana: Psikolojik Perspektiften İnsana Yakışır İş* başlığını taşıyor. Arzu Özsoy Özmen tarafından kaleme alınan makale ILO’nun insana yakışır iş kavramını ve bu kavramın yıllar içindeki değişimini ele alıyor. Ayrıca insana yakışır iş kavramını Çalışma Psikolojisi Çerçevesi (ÇPÇ) ve Çalışma Psikolojisi Kuramı (ÇPK) açısından irdeliyor.

Nevzat Evrim Önal tarafından yazılan *Sosyal Devleti Yeniden Düşünmek: Yıkıldı mı, Yeniden Kurulabilir mi?* başlıklı makalede ise sosyal devletin tarihsel arka planından hareketle evrensel temel gelir gibi tartışmalar ele alınarak sosyal devlet kavramı eleştirel bir değerlendirmeye tabi tutuluyor.

Derya Keskin’in *Eğitimden Emek Piyasasına Mühendislik Alanında Ayrımcı Söylemlerin Yeniden Üretimi ve Cinsiyet Temelli Mesleki Ayrışma* başlıklı makalesi ise toplumsal cinsiyet eşitliğinin zedelenmesinin emek piyasası, kadın istihdamı ve mühendislik alanlarındaki yansımalarını ele alıyor. Makalede cinsiyetçi yaklaşım eleştirel söylem analiziyle inceleniyor.

Altıncı makalemiz *Bilinçdışına Açılan Geçit: Sinema ve Animasyon Filmlerinde Sürrealist Göz İmgesi* başlığını taşıyor. Özge Hazal Çalışkan ve Elif Ergen tarafından yazılan makale, sürrealizmde bakışın ve gözün denetim aygıtına dönüşümüne odaklanıyor. Sinema ve animasyon filmlerinde toplumsal denetim bu kapsamda analiz ediliyor.

Son makalemiz ise *Yeşil Yeni Anlaşma Programlarında Emeğin Konumu* başlığını taşıyor. M. Yağız Aygün tarafından kaleme alınan makale Yeşil Yeni Anlaşma'nın (YYA) vaat ettiği sosyal demokrat dönüşümün imkansızlıklarına vurgu yapılarak sürecin neoliberal yeşil dönüşüm programına eklemlendiği iddiası geliştiriliyor.

Kitap incelemelerimiz ise Gülnaz Kılıç Özkaynar tarafından yazılan *İnsani Bir Çalışma İlişkisi: Verimlilik, Hakkaniyet ve Söz Hakkını Dengelemek*; Selime Yıldırım tarafından kaleme alınan *Bürokrasi Kuramları: Bürokrasinin Toplumsal ve Siyasal Kavranışına Dair Bir Çerçeve*; Ercem Erkul tarafından yazılan *İlkay Sunar'ın Düşün ve Toplum Kitabının İncelenmesi* başlıklı çalışmalardan oluşuyor.

Ülke olarak krizlerin içinde yaşarken gerçekçi bir yeniden yapılanma arayışı da kuvvetleniyor. Böylesi bir yeniden yapılanma ekonomik büyüme rakamlarıyla değil, sosyal adaletin tesisi, kamu yönetiminin düzeltilmesi, özgürlüklerin genişletilmesi ve yurttaşlık haklarının yeniden inşa edilmesiyle mümkün olabilir. Bu yolda güçlü adımlar atabilmek ümidiyle sayıda katkısı olan herkese teşekkür ediyor, iyi okumalar diliyorum.

Gamze Yücesan Özdemir